

Gedragscode Politieke ambtsdragers gemeente Zaanstad

Inhoudsopgave

Inleiding

Doel
Functies
Doelgroep
Nieuwe versie
Begrippen

Hoofdstuk 1. Regels over het omgaan met anderen

Geloofwaardigheid bewaken
Regel 1. Een respectvolle, veilige werkomgeving
Ongewenst gedrag
Regel 1.1 Respect voor iedereen
Regel 1.2 Respect voor de voorzitter en de regels
Regel 1.3 Respect voor ambtenaren
Het goede voorbeeld geven

Hoofdstuk 2. Regels over het tegengaan van belangenverstrengeling

Regel 2. Jouw stem en invloed bij belangenverstrengeling
Regel 2.1 Je vermijdt belangenverstrengeling
Regel 2.2 Je terugtrekken bij belangenverstrengeling
Regel 2.3 Je invloed niet gebruiken
Je kiest zelf of je je terugtrekt
Belangenverstrengeling bespreekbaar maken
Regel 2.4 Bescherm jezelf
Vraag bij twijfel om advies
Ontheffing vragen
Regel 2.5 Nevenfuncties openbaar maken
Nevenfuncties
Regel 2.6 Registers van nevenfuncties
Regel 2.7 Financiële belangen
Melden van financiële belangen
Melden van gebouwen en/of grond
Registers
Regel 2.8 Na het ambt betaald werk doen voor de gemeente
Oneerlijke voorsprong
Een goedbetaalde baan na je ambt

Hoofdstuk 3. Regels over het tegengaan van corruptie

Regel 3. Beïnvloeding door cadeaus
Regel 3.1 Je vermijdt corruptie
Het begrip 'cadeaus'
Cadeaus aannemen of geven in ruil voor een cadeau of dienst
Regel 3.2 Cadeaus geven
Afspraken voor cadeaus geven
Regel 3.3 Geen cadeaus door je functie aannemen
Uitzonderingen
Regel 3.4 Cadeaus melden
Regel 3.5 Diensten of voorzieningen aannemen
Regel 3.6 Diensten en voorzieningen niet voor je privédoelen gebruiken
Beïnvloeding door diensten en voorzieningen
Schijn van corruptie
Regel 3.7 Lunches, diners, recepties en uitnodigingen
Speciaal budget
Regel 3.8 Werkbezoeken en buitenlandse reizen
Bespreken in het presidium
Achteraf verslag doen

Regel 3.9 Excursies en evenementen melden
Uitzondering
Regel 3.10 Buitenlandse reizen melden
Register
Speciaal budget

Hoofdstuk 4. Regels over het omgaan met informatie

Geheime informatie
Vertrouwelijke informatie
Betrouwbaarheid bewaken
Regel 4. Ontwikkelingen laten weten
Regel 4.1 Openheid
Regel 4.2 Informatie geheimhouden
Beslissing geheime informatie
Je praat niet over geheime informatie
Regel 4.3 Voorzichtig omgaan met informatie
Regel 4.4 Informatie niet voor jezelf of anderen gebruiken
Regel 4.5 Voorzichtig omgaan met brieven en e-mails

Hoofdstuk 5. Regels over het gebruik van bedrijfsmiddelen

Regel 5. Beleid over bedrijfsmiddelen en vergoedingen
Regel 5.1 Beleid over gemeenschappelijke voorzieningen
Regel 5.2 Beleid over onkostenvergoedingen en declaraties
Het goede voorbeeld
Regel 5.3 Voorzieningen niet voor jezelf of anderen gebruiken
Bescherm je goede naam
Regel 5.4 Uitzondering

Hoofdstuk 6. Regels over het volgen van de gedragscode

Regel 6. Elke nieuwe bestuursperiode een nieuwe gedragscode
Regel 6.1 Verantwoordelijkheid
Stappenplan
Je bent onpartijdig en zorgvuldig
We letten op elkaar en helpen elkaar
Regel 6.2 Vragen, problemen en twijfels over de gedragscode
Met de burgemeester in gesprek
Het meld- en onderzoeksprotocol voor politieke ambtsdragers
Regel 6.3 Melden
Andere politieke ambtsdragers aanspreken
Wees open
Regel 6.4 Het meld- en onderzoeksprotocol activeren

Voorwoord

Als politieke ambtsdragers van de gemeente moeten we ons doen en laten verantwoorden. Dat zijn we aan onszelf en de samenleving verplicht. Ben je integer? Dan ben je eerlijk, oprecht en niet om te kopen. Je zegt wat je doet en doet wat je zegt. Je zorgt ervoor dat je je gedrag kunt verantwoorden. En dat je dit aan een ander kunt uitleggen.

Onze meest belangrijke taak is: onze gemeenschap dienen

Dat kunnen we alleen goed doen vanuit integriteit. Dat betekent dat we eerlijk en betrouwbaar zijn. Daarom zijn dat de kernwaarden van het gemeentebestuur. Een gezonde samenleving begint bij respectvol met elkaar omgaan. Het is belangrijk dat inwoners op de overheid, ons, kunnen vertrouwen.

Als burgemeester wil ik graag een stap verder gaan

Ik wil een veilige omgeving opbouwen waarin we een open, goed gesprek kunnen hebben. Want juist het gesprek over integriteit maakt duidelijker welk gedrag we wel en niet accepteren. Door met elkaar te praten en door dat te blijven doen, geven we inhoud en betekenis aan deze gedragscode.

Met deze gedragscode zetten we onze grenzen op papier

Door de gedragscode weten we wat ons minimum voor integer handelen is. Deze gedragscode zorgt ervoor dat we ons doen en laten kunnen controleren. We weten hierdoor wat we van elkaar kunnen

verwachten. En wat inwoners van ons kunnen verwachten. De code zorgt voor meer duidelijkheid over wat moet, wat niet mag en wat ongewenst is. Bovendien kunnen we zo makkelijker praten over ons en elkaars gedrag.

We hebben respect voor elkaar en behandelen de ander zoals die graag behandeld wil worden

Dat betekent ook dat we elkaar aanspreken op ongewenst gedrag. Ik beloof dat ik daar als burgemeester blijvend aan meehelp. We houden ons ook aan het meld- en onderzoeksprotocol integriteit politieke ambtsdragers. Je vindt dit protocol het onderzoeks- en meldprotocol hier.

Jan Hamming

Inleiding

Deze gedragscode is een belangrijk onderdeel van het integriteitsbeleid. Hierin staan namelijk afspraken om te zorgen voor een open, transparante en integere organisatiecultuur. We willen allemaal eerlijk en betrouwbaar zijn.

In deze gedragscode staan bijvoorbeeld regels over het gebruiken van bedrijfsmiddelen

Maar ook over het voorkomen van belangenverstrengeling. Met de gedragscode vragen we je vooral om goed na te denken over je doen en laten. En om goede keuzes te maken. Zo beschermen we samen de integriteit van politieke ambtsdragers.

Deze gedragscode bestaat uit interne regels die we samen bedacht hebben

We kiezen er zelf voor ons te binden aan deze regels. Het kan politieke gevolgen hebben als je je niet aan de gedragscode houdt. Dit kan namelijk zorgen voor schade aan je goede naam. Maar we kunnen je niet dwingen om je aan de gedragscode te houden. Gedragscodes zijn vanuit juridisch perspectief namelijk hetzelfde als interne regelingen.

Aan het begin van elke nieuwe bestuursperiode stellen we de gedragscode opnieuw vast

Politieke ambtsdragers stellen de gedragscode samen vast. Dat doen zij in een debat. Het gesprek hierover is tenminste zo belangrijk als deze gedragscode zelf. Net als de discussies over de uitgangspunten en belangrijkste begrippen over integriteit. Als de gedragscode (opnieuw) wordt vastgesteld, wordt ook het meld- en onderzoeksprotocol opnieuw vastgesteld.

Het doel van deze gedragscode

Deze gedragscode geeft richting voor het handelen van politieke ambtsdragers en kan je helpen als je twijfels, vragen of discussies hebt over integriteit. Zo beschermt de code politieke ambtsdragers tegen fouten die niet nodig zijn. Houd je je niet aan de gedragscode? Dan is het belangrijk dat je je daarover verantwoordt.

De gedragscode werkt nog beter als we hier samen over praten

Het is belangrijk dat politieke ambtsdragers elkaar bevragen en aanspreken. Zo komen we er samen achter hoe we met de regels en afspraken omgaan in de praktijk.

De functies van deze gedragscode

Deze gedragscode heeft een aantal algemene functies. De code:

- geeft aan wat de norm is;
- helpt je om goede keuzes te maken;
- geeft aan met welke acties je je niet aan de gedragscode houdt;
- geeft duidelijkheid over wat de wet van je vraagt;
- beschermt de zuiverheid van de politieke en bestuurlijke besluitvorming.

De doelgroep van deze gedragscode

De regels van deze gedragscode gelden voor de raadsleden, steunfractieleden, fractieassistenten, wethouders en de burgemeester van de gemeente Zaanstad.

De raad, het college en de burgemeester vormen samen het gemeentebestuur

Dit zijn de 3 bestuursorganen. In de wet staat dat voor elk bestuursorgaan een gedragscode moet zijn. Wij gebruiken 1 gedragscode voor het hele gemeentebestuur. We werken voor het algemeen belang. Als overheid zetten wij ons in voor álle inwoners van Zaanstad.

Elk bestuursorgaan heeft een andere focus:

- De raad focust zich op het maken van politieke keuzes. De raad neemt bijvoorbeeld besluiten over voorliggende raadsvoorstellen.
- Het college focust zich op het dagelijks bestuur.

De burgemeester is voorzitter van de raad en het college. Daarnaast heeft de burgemeester een aantal eigen taken.

Veranderingen sinds de gedragscode uit 2014

Deze gedragscode vervangt de gedragscode uit 2014. In deze nieuwe gedragscode houden we rekening met nieuwe regels vanuit nieuwe wetten. En met de adviezen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Tegelijkertijd past deze nieuwe gedragscode bij onze dagelijkse praktijk.

De gedragscode kan nog veranderen

Dat gebeurt als relevante wetten en regels veranderen. Wetgeving is altijd leidend. De raad is verplicht om voor zichzelf en voor burgemeester en wethouders een gedragscode vast te stellen. Dat staat in de Gemeentewet. Namelijk in artikel 15.3, artikel 41c.2 en artikel 69.2.

Begrippen

Politiek

Met deze term bedoelen we (leden van) de raad en het college samen.

Politieke ambtsdragers

Met deze term bedoelen we (leden van) de raad en het college samen.

Bestuurders

Met deze term bedoelen we de wethouders en burgemeester.

Volksvertegenwoordigers

Met deze term bedoelen we leden van de raad.

Hoofdstuk 1. Regels over het omgaan met anderen

Je leest in dit hoofdstuk hoe je omgaat met elkaar en anderen. En over de manier van vergaderen. We vinden het belangrijk dat je respect voor elkaar hebt. Het gaat dan niet alleen over je collega's. Maar ook over gasten, bijvoorbeeld inwoners of mensen van organisaties die inspreken tijdens vergaderingen. Respect hebben voor de ander betekent dat je:

- de ander behandelt zoals die graag behandeld wil worden;
- je in de ander inleeft;
- nieuwsgierig bent naar de ander;
- niemand buitensluit of negeert.

We vinden het ook belangrijk dat je storend gedrag met elkaar bespreekt.

Geloofwaardig blijven, lukt beter in een open cultuur

Dat betekent dat we problemen met elkaar bespreken. En dat wij elkaar aanspreken op gedrag en acties. Het is belangrijk dat we een gedragscode hebben met regels en protocollen. De code helpt ons om ons ambt op een goede manier in te richten. Maar de gedragscode mag je niet het gevoel geven dat onze eerlijkheid en betrouwbaarheid daarmee is 'geregeld'.

Regel 1

Je gaat respectvol om met je collega's, ambtenaren en gasten.

Wij vinden de volgende manieren van met mensen omgaan ongewenst:

- 'op de persoon spelen';
- grof taalgebruik gebruiken;
- pesten;
- (seksuele) intimidatie;

- discriminatie;
- agressie;
- geweld.

Iedereen verdient respect en een veilige werkomgeving. Gaan we met respect om met elkaar en onze inwoners? Dan groeit het vertrouwen in de overheid. En het zorgt ervoor dat we beter met elkaar samenwerken.

Regel 1.1

- a. Je gaat op een goede manier met je collega's om. Of het nou gaat om wat je zegt, je gebaren of om teksten. Zoals brieven, of berichten op sociale media.
- b. Je gaat op een goede manier met de griffie en ambtenaren om. Of het nou gaat om wat je zegt, je gezichtsuitdrukkingen en gebaren of om teksten. Zoals brieven, of berichten op sociale media.
- c. Je gaat op een goede manier met gasten om. Zoals insprekers en personen die vanuit andere organisaties een presentatie geven. Of het nou gaat om wat je zegt, je gezichtsuitdrukkingen en gebaren of om teksten. Zoals brieven, of berichten op sociale media.

Door respectvol met elkaar om te gaan, kunnen we beter discussiëren en beslissen

Op deze manier zorgen we ervoor dat we geloofwaardig blijven. De manier waarop wij in de raad en daarbuiten met elkaar omgaan heeft daar namelijk een grote invloed op. Bijvoorbeeld ook op sociale media. Het publiek let ook op je gedrag buiten je functie.

Regel 1.2

Je houdt je tijdens de vergadering van de het college en raad aan de regels voor orde. En je doet wat de voorzitter van je vraagt. Je vindt de regels voor orde in Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad en het Zaanstad Beraad van de gemeente Zaanstad.

Regel 1.3

Je valt ambtenaren niet persoonlijk aan. Dat doe je niet 1-op-1, in een raadsvergadering of in het openbaar. Houd het bij de feiten. Het gaat om persoonlijke aanvallen in woorden, met gebaren of in een tekst, let op de ondertoon. Denk daarbij ook aan digitale berichten.

Je geeft zelf het goede voorbeeld door ongewenst gedrag te vermijden

Omgangsregels kunnen ongewenst gedrag niet altijd voorkomen. Wat doe je als je ongewenst gedrag ervaart?

1. Bij ongepast of ongewenst gedrag, ook bij twijfel, spreek je elkaar erop aan. Indien gewenst kan de griffier je ondersteunen bij het aanspreken van degene(n) die het gedrag vertoont. Ook is het mogelijk eerst vertrouwelijk in gesprek te gaan met een van de vertrouwenspersonen. Die zijn beschikbaar binnen de organisatie, ook is de mogelijkheid via de griffier een beroep te doen op een externe vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon luistert naar je verhaal, bied je een perspectief en helpt je verder wanneer je dat nodig vindt.
2. Als het gedrag niet verbetert en er sprake is of ongewenst of ontoelaatbaar gedrag, of vermoedens daarvan, volgt er een gesprek met de burgemeester en de betreffende politieke ambtsdrager. Het doel van dit gesprek is om het gedrag te corrigeren, verdere escalatie te voorkomen, de relatie te herstellen. en de consequenties bij herhaling van het ongewenste gedrag te bespreken.
3. Bij zeer ernstige misdrijvingen, zoals bijvoorbeeld agressie en geweld, seksuele intimidatie of discriminatie, moet er altijd melding worden gedaan. Je kunt hierbij de vertrouwenspersoon intern of extern inschakelen. Ook kan de griffier je begeleiden bij het maken van de melding en het nemen van verdere stappen

Hoofdstuk 2. Regels over het tegengaan van belangenverstrengeling

Je leest in dit hoofdstuk wanneer je te maken hebt met belangenverstrengeling. En welke situaties de schijn van belangenverstrengeling geven. Belangenverstrengeling betekent dat jouw belangen en belangen van het publiek door elkaar gaan lopen. Het is belangrijk dat elke politieke ambtsdrager let op

belangenverstrengeling. Het is namelijk belangrijk dat politieke ambtsdragers onafhankelijk zijn. Dat zorgt voor een betrouwbare en eerlijke democratie.

Regels over het tegengaan van belangenverstrengeling

Regel 2

Je gebruikt jouw invloed en stem niet in het voordeel van jouw eigen belangen. Of die van iemand of een organisatie bij wie je persoonlijk betrokken bent.

Regel 2.1

Je gaat actief en uit jezelf belangenverstrengeling en de schijn daarvan tegen.

Vermijd belangenverstrengeling en de schijn daarvan

Belangenverstrengeling ontstaat wanneer een publiek en persoonlijk belang met elkaar vermengen en je daardoor geen zuiver besluit kunt nemen. Of als je niet zuiver te werk kunt gaan. Namelijk doordat een publiek en persoonlijk belang door elkaar lopen. Bijvoorbeeld als het college subsidie wil geven aan een bedrijf waar jij aandelen in hebt.

Regel 2.2

Je gebruikt je stem niet als het gaat om een beslissing waarbij belangenverstrengeling dreigt. Bijvoorbeeld bij onderwerpen waar jij zelf een belang bij hebt. Of onderwerpen waar iemand bij wie, of een organisatie waarbij, je persoonlijk betrokken bent een belang bij heeft. Deze regel geldt voor de burgemeester ook in het uitzonderlijke geval dat de stemmen in het college staken en de stem van de burgemeester bepalend is.

Regel 2.3

Je gebruikt niet je invloed op beslissingen waarbij belangenverstrengeling dreigt. Je probeert geen invloed te hebben op de beslissing in alle fases van de manier waarop de beslissing wordt genomen. Het gaat dus niet alleen over het stemmen, zie ook regel 2.2.

Je kiest zelf of het nodig is om je stem of invloed niet te gebruiken

Bestuurders en volksvertegenwoordigers zijn er zelf verantwoordelijk voor om zich te houden aan de regels in dit hoofdstuk. Ben je bestuurder? Dan is het daarbij belangrijk dat je rekening houdt met het vertrouwen dat de raad in je heeft.

Je kunt op verschillende manieren bij een punt op de politieke agenda betrokken zijn:

- Het onderwerp heeft directe invloed op jouw persoonlijke situatie bijvoorbeeld:
 - Het onderwerp gaat over een bedrijf waar je een aandelenpakket hebt.
 - Het onderwerp gaat over een bedrijf waar je werkt.
- Het onderwerp heeft indirecte invloed op jouw persoonlijke situatie bijvoorbeeld:
 - Het onderwerp is belangrijk voor nabije familieleden of goede vrienden.

Geef het in de discussie aan als je misschien een persoonlijk belang bij het onderwerp hebt

Zo voorkom je dat een besluit uiteindelijk wordt vernietigd. Of dat de verhoudingen in de raad uit balans raken. Ben je een raadslid? Bespreek het persoonlijk belang dan eerst binnen de fractie. Bijvoorbeeld met de fractievoorzitter of de voorzitter van het bestuur. Ben je een lid van het college? Bespreek dit dan open binnen het college of met de burgemeester. Je fractie of het college kan dan met je meedenken of belangenverstrengeling inderdaad dreigt. Dit is namelijk afhankelijk van de situatie en waarover gestemd wordt.

Beïnvloed ook de beraadslaging niet als belangenverstrengeling dreigt

Dat betekent dat je niet meedoet aan de gesprekken over het onderwerp waarover gestemd wordt. Je kunt de uitkomst van het stemmen namelijk ook beïnvloeden tijdens deze gesprekken. Je werk wordt niet alleen gevormd door het stemmen zelf. Maar ook door de gesprekken die je daarvoor al houdt.

De raad kan je niet verbieden om te stemmen of aan de gesprekken hierover mee te doen

Je bepaalt zelf of je wel of niet meestemt of meepraat. Ook kan de raad besluiten niet ongeldig maken. Dat geldt voor eigen besluiten en voor besluiten van het college.

Alleen de bestuursrechter of de Kroon kan een besluit ongeldig maken

Een belanghebbende kan de bestuursrechter of de Kroon vragen het besluit ongeldig te maken.

Bijvoorbeeld als die belanghebbende het niet eens is met het oordeel van een politieke ambtsdrager. En als die vindt dat de politieke ambtsdrager heeft meegestemd of beraadslaagd terwijl dat eigenlijk niet mocht.

De politieke ambtsdragers voorkomen samen belangenverstrengeling

Zij proberen samen te voorkomen dat mensen met een persoonlijk belang beslissingen beïnvloeden. Uiteindelijk blijft gelden dat elke politieke ambtsdrager zelf kiest om te stemmen of mee te doen aan gesprekken.

Regel 2.4

Je mag sommige functies niet uitvoeren. Je mag ook sommige contracten niet ondertekenen. En je mag sommige dingen niet doen. Bijvoorbeeld:

- naast je werk als politieke ambtsdrager betaald werk voor de gemeente Zaanstad doen;
- roerende spullen aan de gemeente verhuren, zoals meubels of auto's;
- bij conflict advies geven in het voor- of nadeel van de gemeente.

Je bent er zelf verantwoordelijk voor om je aan deze regels te houden

In de Gemeentewet staat precies wie welke dingen niet mogen doen. Artikel 13 en 15 zijn bedoeld voor raadsleden. Artikel 36B en 41C zijn bedoeld voor wethouders. En artikel 68 en 69 zijn bedoeld voor de burgemeester. Let op: De verboden uit artikel 15 gelden ook voor de wethouders en burgemeester. Dat staat in artikel 41C en artikel 69 uit de Gemeentewet.

Je kunt jezelf door verboden dingen te doen in de problemen brengen

Of je kunt het belang van de overheid beschadigen.

De zuiverheid van belangen kan door verboden dingen te doen in gevaar komen

Dat gebeurt als je op maatschappelijk en economisch gebied voordeel hebt van je positie vergeleken met anderen. Dat is bijvoorbeeld zo in de volgende gevallen:

- Je hebt al voorkennis. Bijvoorbeeld over een conflict tussen de gemeente en een andere partij.
- Je maakt binnen de overheidsorganisatie misbruik van je positie.
- Je werkt mee aan de voorbereiding op de manier waarop de beslissing over het contract wordt genomen.
- Het contract beschadigt de belangen van andere organisaties of personen buiten verhouding.

Je kunt bij twijfel om advies vragen

Bijvoorbeeld als je twijfelt over welke dingen precies verboden zijn. Of over of je een ontheffing kunt krijgen. Dat betekent dat je toestemming krijgt om iets te doen wat eigenlijk verboden is. Zo kunnen we onduidelijkheden van tevoren al oplossen. Ben je raadslid? Dan vraag je de griffier om advies. Ben je wethouder? Dan vraag je de burgemeester of de gemeentesecretaris om advies. Ben je burgemeester? Dan vraag je de commissaris van de Koning om advies.

De burgemeester is ervoor verantwoordelijk om de eerlijkheid van het bestuur aan te moedigen

Dat noemen we een zorgplicht.

De burgemeester kan vanuit die verantwoordelijkheid:

- in gesprek met je gaan als je je niet aan de regel hield;
- je informatie geven over het aanvragen van een ontheffing;
- je laten weten wat de gevolgen zijn als je geen ontheffing aanvraagt, of hebt aangevraagd.

Dat staat in artikel 170, lid 2 van de Gemeentewet.

Je kunt voor sommige dingen en contracten een ontheffing aanvragen

Je vindt op Modelbeleidskader verboden handelingen | Beleidsnota | Politieke ambtsdragers een beschrijving van de overeenkomsten zoals je leest in lid 1, onder d. En je vindt op Handboek integriteit voor politieke ambtsdragers van decentrale overheden | Publicatie | Politieke ambtsdragers een aantal veelvoorkomende situaties.

Regels over nevenfuncties en financiële belangen

Nevenfuncties zijn de functies die je **betaald of onbetaald** naast politiek ambtsdrager hebt, bijvoorbeeld:

- Je bent docent of spreker.
- Je bent betrokken bij adviesraden of commissies.
- Je bent bestuurslid, voorzitter of adviseur bij een non-profitorganisatie.

- Je bent advocaat of consultant.

Sommige nevenfuncties kunnen ervoor zorgen dat je niet meer onafhankelijk kunt oordelen

Dan ontstaat belangenverstrengeling gemakkelijk. Je kunt zo'n nevenfunctie niet combineren met je politieke ambt. Je leest hieronder over verschillende nevenfuncties. En hoe je daarmee om hoort te gaan. In artikel 13, 36b en 68 van de Gemeentewet lees je welke nevenfuncties je niet kunt combineren met je politieke ambt.

Regel 2.5

Je maakt betaalde en onbetaalde nevenfuncties openbaar. En je geeft het zo snel mogelijk door als hier iets in verandert. Burgemeester en wethouders maken inkomsten uit nevenfuncties ook openbaar.

Regel 2.6

Er zijn actuele registers van nevenfuncties van politieke ambtsdragers. De registers worden regelmatig bijgewerkt. In de registers staat in ieder geval:

- een omschrijving van de (neven)functie;
- de organisatie voor wie de ambtsdrager de (neven)functie uitvoert;
- of de (neven)functie te maken heeft met het raadslidmaatschap of ambt;
- of de (neven)functie betaald of onbetaald is.

De griffier en de gemeentesecretaris zijn verantwoordelijk voor de registers

De griffier van de raad zorgt voor een actueel register met nevenfuncties van raadsleden. De gemeentesecretaris zorgt voor een actueel register met nevenfuncties van wethouders en de burgemeester.

Regel 2.7

Je meldt je financiële belangen in bedrijven waarmee de gemeente samenwerkt of waarbij de gemeente betrokken is. Bijvoorbeeld als je:

- aandelen in zo'n bedrijf hebt;
- opties hebt om aandelen in zo'n bedrijf te kopen of verkopen;
- andere derivaten in zo'n bedrijf hebt, zoals:
 - een future
 - een swap
 - een forward

Ontstaat er tussendoor een nieuwe belangrijk financiële belang? Dan meld je deze ook. Alle financiële belangen zijn openbaar. Iedereen kan deze bekijken.

Je meldt je financiële belangen

Ben je burgemeester of wethouder? Dan meld je je financiële belangen bij de gemeentesecretaris. Ben je raadslid? Dan meld je ze bij de griffier. Het gaat dan ook om toekomstige financiële belangen. Je laat weten of je aandelen, opties of derivaten hebt in bedrijven die een relatie met de gemeente hebben of kunnen krijgen. Je laat het ook weten als je op een belangrijke manier betrokken bent bij een bedrijf. Of dat nou alleen is, of met een fiscale partner, zoals je geregistreerd partner, degene met wie je getrouwd bent of met wie je een samenlevingscontract hebben. Ontstaat er tussendoor een nieuwe belangrijke financiële belang? Dan meld je deze ook.

Je geeft in ieder geval:

- een omschrijving van de financiële belangen of de manier waarop je betrokken bent bij een bedrijf;
- het bedrijf door waarin de financiële belangen ligt;
- door wat jouw inkomsten uit het bedrijf zijn.

Je meldt ook het bezit van gebouwen en/of gronden in de gemeente met een omschrijving van het pand en/of de grond.

Ben je burgemeester of wethouder? Dan meld je dat bij de gemeentesecretaris. Ben je raadslid? Dan meld je dat bij de griffier. Vanuit privacy en veiligheidsredenen wordt deze informatie alleen bekend gemaakt aan de griffier en burgemeester. Raadsleden kunnen deze informatie desgevraagd en onder geheimhouding inzien bij de griffier.

Je eigen woning hoef je niet te melden.

De griffier en de gemeentesecretaris zijn verantwoordelijk voor de registers

De griffier van de raad zorgt voor een actueel register met financiële belangen van raadsleden. De gemeentesecretaris zorgt voor een actueel register met financiële belangen van wethouders en de burgemeester.

Regel 2.8

Oud-burgemeesters en -wethouders mogen het jaar na hun tijd als burgemeester of wethouder geen betaald werk doen voor de gemeente. Een uitzondering op deze regel is het raadslidmaatschap. Oud-burgemeesters en -wethouders mogen nog wel lid worden van de raad.

Deze regel is vooral bedoeld voor oud-bestuurders die een eigen bedrijf hebben of ZZP'er zijn

Zij voeren dan opdrachten uit volgens een contract.

Oud-bestuurders kunnen een oneerlijke voorsprong hebben op andere bedrijven en ZZP'ers

Zij hebben soms namelijk een informatievoorsprong. Burgemeesters en wethouders krijgen veel informatie terwijl ze voor de gemeente werken. Bijvoorbeeld over de gemeente zelf en over ontwikkelingen die belangrijk zijn voor de gemeente. Daardoor kan het lijken of zij hun bestuurswerk gebruikten om na die periode opdrachten van de gemeente te krijgen.

Een bedrijf kan een bestuurder beïnvloeden door een goede baan te beloven

En een bedrijf hoeft dat niet expliciet uit te spreken. De verwachting is soms al genoeg. Neem je een goedbetaalde baan aan na je tijd als bestuurder? Houd dan rekening met hoe dit op burgers overkomt. Vermijd zoveel mogelijk de schijn van belangenverstrengeling. Zoals je ook al las in regel 2.1.

Hoofdstuk 3. Regels over het tegengaan van corruptie

Je leest in dit hoofdstuk hoe we corruptie en de schijn daarvan kunnen tegengaan. Corruptie betekent dat je je macht misbruikt om daar zelf voordeel mee op te doen. Corruptie kan ook omkoping betekenen. Je krijgt als politieke ambtsdrager regelmatig een cadeau of uitnodiging. En je geeft ze ook regelmatig. Het is belangrijk dat je hier open over bent. En dat er geen afhankelijkheid ontstaat. Of lijkt te ontstaan. Corruptie is namelijk verboden volgens het wetboek van Strafrecht.

Regels over het aannemen en geven van cadeaus

Regel 3

Je laat je invloed en stem niet kopen of beïnvloeden door cadeaus die je hebt gekregen. Of door cadeaus die iemand jou heeft beloofd.

Regel 3.1

Je gaat actief en uit jezelf corruptie en de schijn daarvan tegen.

We leggen het woord 'cadeaus' ruim uit

Het gaat over geld, spullen en diensten. Maar ook over uitnodigingen voor evenementen en aangeboden voorzieningen. Bijvoorbeeld voordelen, voorrang krijgen of gratis diensten van bedrijven.

Je mag geen cadeau aannemen of geven, of beloften doen in ruil voor een cadeau of dienst

Het gaat niet alleen om voordelen voor jezelf. Zoals een goedkope verbouwing. Maar ook om bijvoorbeeld een bedrag voor jouw politieke partij. Om daarmee een aantrekkelijke beslissing vanuit de overheid aan te moedigen. Je hebt in de ambtseed of -belofte namelijk beloofd dat je aan niemand iets geeft of belooft om benoemd te worden. En dat je ook in de toekomst geen cadeaus aanneemt of beloften doet in ruil voor iets.

Regel 3.2

Geef je als politieke ambtsdrager een cadeau dat de gemeente betaalt? Dan doe je dat altijd namens de gemeente. Je doet dat niet namens jezelf, op persoonlijke titel.

Je geeft cadeaus namens de gemeente volgens een aantal afspraken

Je vindt de afspraken op Relatiegeschenken – Zaanlink. We houden een administratie bij van de cadeaus die we geven. Bij grotere cadeaus nemen we hierover een besluit in het bestuur. Het is namelijk belangrijk dat we goed nadenken over de reden voor een groter cadeau.

Regel 3.3

Je neemt geen cadeaus aan die iemand jou door of om jouw functie aanbiedt.

Je neemt alleen cadeaus aan als je daar een goede reden voor hebt

Bijvoorbeeld in deze situaties:

- a. Je zou degene die het cadeau aanbiedt heel erg kwetsen als je het cadeau niet aanneemt, teruggeeft of terugstuurt. Of je zou degene die het cadeau aanbiedt er een heel ongemakkelijk, beschaamd of onzeker gevoel door geven.
- b. Het cadeau niet aannemen, teruggeven of terugsturen is in de praktijk bijna onmogelijk.
- c. Het gaat om een klein cadeau dat je niet regelmatig krijgt. Zoals een bos bloemen, of een fles wijn. Het is daarbij belangrijk dat de schijn van corruptie minimaal is.

Regel 3.4

Meld het aan de gemeentesecretaris of griffier als je cadeaus niet hebt teruggegeven of teruggestuurd. Zoals staat in regel 3.3. De gemeentesecretaris of griffier zorgt er dan voor dat de cadeaus alsnog worden teruggestuurd. Of de cadeaus worden bezit van de gemeente. De griffier en de gemeentesecretaris zorgen voor de registratie van cadeaus en hun doel voor de gemeente.

Deze regel geldt niet als het gaat om een klein cadeau

Zoals je leest in regel 3.3c.

Regels over het aannemen van diensten en aangeboden voorzieningen

Regel 3.5

Je neemt geen diensten en aangeboden voorzieningen aan die iemand jou door of om jouw functie aanbiedt. Behalve als:

- a. het raadwerk of bestuurswerk dat je doet onmogelijk wordt als je de dienst of aangeboden voorziening niet aanneemt;
- b. en de schijn van corruptie door het accepteren van de dienst of aangeboden voorziening minimaal is.

Regel 3.6

Je gebruikt diensten en aangeboden voorzieningen die iemand jou door of om jouw functie aanbiedt niet voor je privédoelen.

Je kunt beïnvloed raken door diensten en aangeboden voorzieningen aan te nemen

Bijvoorbeeld doordat je afhankelijk wordt van degene die jou een dienst of voorziening aanbiedt. Of doordat je dankbaar bent voor de dienst of voorziening. Dat zorgt er misschien voor dat je geen zuiver besluit neemt. Je bent dan gecorrumpeerd.

Het aannemen van diensten en aangeboden voorzieningen geeft de schijn van corruptie

Ook dat wil je zoveel mogelijk voorkomen. Dit kan namelijk zorgen voor schade aan je goede naam. Of de goede naam van je partij.

Regels over het aannemen van uitnodigingen

Regel 3.7

Je accepteert lunches, diners, recepties en uitnodigingen voor andere evenementen die iemand anders betaalt of organiseert alleen als:

- dat hoort bij je werk als politieke ambtsdrager;
- de schijn van corruptie minimaal is;
- en jouw aanwezigheid een functie heeft, bijvoorbeeld omdat:
 - je taken hebt tijdens het evenement;
 - jij de gemeente officieel vertegenwoordigt;
 - in de uitnodiging staat waarom jouw aanwezigheid belangrijk is.

Verder vermijd je lunches, diners, recepties en andere evenementen die een ander betaalt

Zo ga je actief en uit jezelf corruptie en de schijn daarvan tegen. Dat staat in regel 3.1.

We hebben voor politieke ambtsdragers speciaal budget voor zulke evenementen

Dat budget kun je gebruiken voor lunches, diners, recepties en werkbezoeken die nodig zijn voor je werk. Ben je raadslid? Dan lees je hier meer over in de Verordening geldelijke voorzieningen.

Regels over het doen van werkbezoeken en buitenlandse reizen

Regel 3.8

Je accepteert werkbezoeken waarvan iemand anders de reis- en verblijfskosten betaalt alleen in zeldzame situaties. Namelijk als het werkbezoek duidelijk belangrijk is voor de gemeente. En als de schijn van corruptie minimaal is.

Een uitnodiging voor zo'n werkbezoek bespreek je eerst

Ben je raadslid? Dan bespreek je dit in het presidium. Ben je de burgemeester of een wethouder? Dan bespreek je dit in het college.

Van zo'n werkbezoek doe je achteraf altijd verslag

Ben je raadslid? Dan doe je verslag aan de raad. Ben je burgemeester of wethouder? Dan doe je verslag aan het college. Je stuurt daarnaast een kopie van dit verslag naar de raad.

Regel 3.9

Heb je een excursie gedaan of een evenement bezocht die iemand anders dan de gemeente heeft betaald? Dan maak je dit binnen 2 maanden na de excursie of het evenement bekend. Je vermeldt daarbij in ieder geval wie deze kosten heeft betaald. Deze informatie is openbaar en via het internet beschikbaar.

Deze regel geldt niet voor bezoek aan locaties van de Europese Commissie in Brussel

Krijg je daar een uitnodiging voor? En betaalt iemand anders dan de gemeente daarvoor? Dan mag je daar gewoon heen.

Regel 3.10

Je meldt buitenlandse reizen waarvoor iemand anders je heeft uitgenodigd bij de gemeentesecretaris of griffier. Je geeft in ieder geval de volgende punten van de buitenlandse reis door:

- het doel
- de bestemming
- de periode
- de kosten

De gemeentesecretaris of griffier maakt en onderhoudt hiervoor een register

Het register is openbaar en via het internet beschikbaar.

Je kunt voor werkbezoeken beter ons speciale budget gebruiken

Zo ga je actief en uit jezelf alles corruptie en de schijn daarvan tegen. Dat staat in regel 3.1. Reizen op kosten van een ander geeft namelijk al snel de schijn van corruptie.

Hoofdstuk 4. Regels over het omgaan met informatie

Je leest in dit hoofdstuk hoe je omgaat met informatie. Verder staan in dit hoofdstuk regels over:

- het gebruik van niet-openbare informatie terwijl dat niet mag;
- vertrouwelijkheid;
- het gebruik van e-mail, internet en sociale media;
- hoe je omgaat met geheime en vertrouwelijke informatie.

Bij geheime informatie gaat het om informatie die bijna niemand mag weten

Wordt die informatie bekend? Dan kan dat voor grote problemen zorgen. Bijvoorbeeld voor de veiligheid van de samenleving. Een bestuursorgaan bepaalt wanneer informatie geheim is. Je houdt die informatie daarom geheim, totdat het bestuursorgaan de geheimhouding terugtrekt. Op die manier houd je je ook aan de Gemeentewet en de Wet open overheid (Woo).

Bij vertrouwelijke informatie gaat het om informatie die niet voor iedereen bedoeld is

Hiervoor zijn de regels minder streng dan voor geheime informatie. Deze informatie mag je delen met mensen die het nodig hebben om hun werk te doen.

Het is belangrijk dat je op een goede manier met informatie omgaat

Zo houd je de betrouwbaarheid van jezelf en de gemeente veilig.

Regel 4

De raad zorgt ervoor dat het college de raad goed laat weten wat de ontwikkelingen zijn. Het college en de burgemeester geven de raad zoveel als mogelijk informatie die de raad nodig heeft om zijn taak goed te doen.

Regel 4.1

Je probeert zo open mogelijk te zijn over de redenen voor jouw eigen beleid en beslissingen. Je handelt in overeenstemming met de Gemeentewet en met de Woo.

Regel 4.2

Je houdt informatie geheim als je kunt vermoeden dat informatie geheim of vertrouwelijk is. Behalve als je deze informatie volgens de wet moet delen.

De raad, het college en de burgemeester kunnen bepalen dat informatie geheim is

Dan vergaderen we met gesloten deuren. Dat mag volgens de Gemeentewet.

Je mag niet praten over geheime informatie

Dat is strafbaar volgens artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht. Bovendien houd je je dan niet aan deze regel van de gedragscode. Alleen degene die heeft bepaald dat de informatie geheim moet blijven, mag dit weer terugtrekken.

Regel 4.3

Je gaat voorzichtig en goed om met informatie die je door je functie hebt. Je zorgt er ook voor dat je vertrouwelijke en geheime informatie veilig bewaart.

Regel 4.4

Je gebruikt informatie niet voor jezelf of voor iemand anders als:

- je de informatie hebt door je functie;
- en de informatie (nog) niet openbaar is.

Regel 4.5

Je gaat voorzichtig en goed om met e-mails en brieven van inwoners en bedrijven. Dat betekent ook dat je een e-mail of brief niet zomaar doorstuurt. Dat mag namelijk niet volgens de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Twijfel je over het doel van de verzender? Dan vraag je daar eerst naar.

Hoofdstuk 5. Regels over het gebruik van bedrijfsmiddelen

Je leest in dit hoofdstuk hoe je omgaat met bedrijfsmiddelen. Dat zijn alle voorzieningen van de gemeente die je voor je werk mag gebruiken. Net zoals alle andere werknemers. Daarnaast maak je kosten voor je ambt van politieke ambtsdrager. De hoogte van de vergoedingen voor die kosten zijn vastgelegd. Je ontvangt alleen vergoedingen die je volgens de wet en beleid en regels mag krijgen. Maak je andere kosten? Dan betaal je die zelf.

Regel 5.

Je houdt je aan het beleid over het gebruik van bedrijfsmiddelen en vergoedingen.

Regel 5.1

Je houdt je aan het beleid over het gebruik van gemeenschappelijke bedrijfsmiddelen die de gemeente beschikbaar stelt. Bijvoorbeeld een dienstauto (met chauffeur), werk- en fractieruimtes, computers, laptops, tablets, telefoons, enzovoort.

Regel 5.2

Je houdt je aan het beleid over en regels voor onkostenvergoedingen en declaraties.

Regel 5.3

Je mag bedrijfsmiddelen van de gemeente niet gebruiken voor jezelf of anderen.

Kosten waar burgers het niet mee eens zijn, kunnen zorgen voor schade aan je goede naam

Zorg ervoor dat je alleen kosten maakt die een bijdrage leveren aan je werk voor de samenleving. Dat geldt ook voor spullen en voorzieningen die je gebruikt. Als politieke ambtsdragers letten burgers goed op je. Ook als het gaat over kosten die je maakt en het gebruiken van bepaalde spullen en voorzieningen.

Regel 5.4

Je mag apparaten zoals een mobiele telefoon en tablet wel voor jezelf gebruiken. De mobiele apparaten en abonnement zijn van de organisatie en bedoeld voor zakelijk gebruik in redelijke mate. Deze regel is daarmee een uitzondering op regel 5.3.

Hoofdstuk 6. Regels over het volgen van de gedragscode

Je leest in dit hoofdstuk hoe we er samen voor zorgen dat politieke ambtsdragers zich aan deze gedragscode houden. Iedereen is daarvoor verantwoordelijk, niet alleen de raad. Het is belangrijk dat je je aan de gedragscode houdt. In deze gedragscode staan namelijk regels die uit de wet volgen. Houd je je aan deze regels? Dan voldoe je aan de minimale norm voor politieke ambtsdragers. Houd je je er niet aan? Dan breng je de eerlijkheid en betrouwbaarheid van de politiek in gevaar.

Regel 6.

De raad stelt de gedragscode voor politieke ambtsdragers elke nieuwe bestuursperiode opnieuw vast.

Regel 6.1

Je zorgt ervoor dat jij en anderen zich aan de gedragscode houden.

Zo zorgen we er samen voor dat politieke ambtsdragers zich aan de gedragscode houden:

1. We bespreken lastige problemen en vragen die te maken hebben met eerlijkheid en betrouwbaarheid.
2. We melden vermoedens van politieke ambtsdragers die zich niet aan de gedragscode houden.
3. We onderzoeken politieke ambtsdragers waarvan we vermoeden dat die zich niet aan de gedragscode houden.

Het is bij elke stap belangrijk om onpartijdig en zorgvuldig te zijn

En we zorgen ervoor dat we vermoedens nog niet bekendmaken. Alleen dan kunnen we er op een eerlijke voor zorgen dat politieke ambtsdragers zich aan de gedragscode houden.

We letten op elkaar en helpen elkaar daarbij

De raad let erop dat politieke ambtsdragers zich aan de gedragscode houden. Hij let er vooral op dat de raad, de fracties en de individuele raadsleden zich aan de gedragscode houden. De griffier helpt de raad hierbij. Het college let er vooral op dat het college en de individuele collegeleden zich aan de gedragscode houden. De gemeentesecretaris helpt het college hierbij. De burgemeester bewaakt de bestuurlijke integriteit van de gemeente. Dat staat in artikel 170 van de Gemeentewet. De gemeentesecretaris en de griffier helpen de burgemeester hierbij.

Regels over het gesprek over de gedragscode voeren

Regel 6.2

Je bespreekt vragen, problemen en twijfels over de gedragscode. En je bespreekt het als jij of anderen zich niet aan de gedragscode houden. Twijfel je of iets in strijd is met de gedragscode? Vraag dan om advies. Raadsleden kunnen de griffier om advies vragen. De burgemeester en wethouders kunnen de gemeentesecretaris om advies vragen.

Je gaat met de burgemeester in gesprek als de gedragscode niet duidelijk is

Of als een afspraak niet voldoende is beschreven. Als het kan en nodig is, stel je zelf een verandering aan de gedragscode voor. Zo zorg je er samen met andere politieke ambtsdragers voor dat iedereen de gedragscode op dezelfde manier opvat.

Je vindt meer informatie in het meld- en onderzoeksprotocol voor politieke ambtsdragers

Pak dit document erbij als je vragen hebt over het bespreken en melden van politieke ambtsdragers die zich niet aan de gedragscode houden. Je vindt het Document Zaanstad - Meld- en onderzoeksprotocol politiek ambtsdragers Zaanstad - iBabs Publiekspitaal (bestuurlijkeinformatie.nl)

Regel 6.3

Vermoed je dat een andere politieke ambtsdrager zich niet aan de gedragscode houdt? Dan ben je verplicht om dit te melden. Dat staat in het meld- en onderzoeksprotocol voor politieke ambtsdragers.

Je spreekt andere politieke ambtsdragers aan op hun eerlijkheid en betrouwbaarheid

En jij accepteert het als zij jou aanspreken op jouw eerlijkheid en betrouwbaarheid. Je kunt deze gedragscode gebruiken als hulpmiddel bij het gesprek.

Het is belangrijk dat we met elkaar in gesprek blijven

Bijvoorbeeld over problemen en vragen die te maken hebben met eerlijkheid en betrouwbaarheid. En om met elkaar te onderzoeken welk gedrag voor politieke ambtsdragers acceptabel is. Dat geldt voor allerlei onderwerpen. Of die nou in deze gedragscode staan, of niet.

Je beantwoordt vragen over je eerlijkheid en betrouwbaarheid op een eerlijke en open manier

Dat doe je op een manier die bij de situatie past. Je gedrag kan namelijk zorgen voor vragen over je eerlijkheid en betrouwbaarheid. Ook al hebben we afspraken gemaakt over eerlijk en betrouwbaar gedrag.

Regel 6.4

Is er een duidelijk vermoeden dat een politieke ambtsdrager zich niet aan de gedragscode heeft gehouden? Dan wordt het meld- en onderzoeksprotocol politieke ambtsdragers actief.